



Oslo, 4. april 2020

Fellesforbundets synspunkter og innspill på Prop. 70 LS og Prop. 73 S (2019-2020) (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Dette notatet inneholder Fellesforbundets synspunkter på og innspill til Prop. 70 LS og Prop. 73 S (2019-2020).

Prop. 70 LS (2019-2020)

Kap 2 KOMPENSASJONSORDNINGEN

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall

2.3.3 Virkeområde - vurdering:

Det foreslås at det skal være et krav at foretaket er skattepliktig til Norge. Dette er en god hovedregel, men vi bemerker at enkelte virksomheter er untatt skatteplikt. Ordningen med kompensasjon for inntektsbortfall vil f.eks ikke omfatte vekst- og utføringsbedrifter, som anses som ikke å ha ervervtil formål. Dette er omtalt i et eget punkt.

Ordningen gjelder for AS, ASA og ENK foretaksformer i Norge. Det foreslås at ordningen ikke skal gjelde for bestemte næringer som:

- finansnæringen
- produksjon, overføring og distribusjon av elektrisitet og vannforsyning olje- og gassutvinning (avgrenset til de som er under oljeskatteregimet) private barnehager som er under egen støtteordning
- flyselskaper som er under egen støtteordning
- foretak uten ansatte (utenom ENK)
- selskaper uten aktivitet
- selskaper som er under konkursbehandling

Næringsavgrensningen virker i utgangspunktet OK.

2.3.4 Vilkår for å motta tilskudd - vurdering:

30% omsetningsfall synes å være et rimelig nivå, men det er vanskelig å begrunne en slik terskel. Hvorfor ikke 25%? Men et sted må det settes en grense.

Seriøsitetsskravet er viktig, departementet skriver:

"Ordningen har ikke til hensikt å omfatte bedrifter som var i økonomiske vanskeligheter før virusutbruddet, og midlene skal ikke gå til foretak som er under konkursbehandling. Ordningen skal heller ikke komme foretak som driver ulovlig, til gode. Departementet vil også vurdere om det er mulig å legge inn tiltak for å hindre at midlene blir ført ut av landet. Det vil bli vurdert sikkerhetsmekanismer med sikte på å

hindre omgåelse, både i form av tildelingskriterier som utelukker selskaper direkte fra ordningen, og bruk av opplysninger for bedre kontroll.

Det er viktig å skjerme ordningen mot misbruk. Ordningen skal komme det seriøse næringslivet til gode. Risikoen for forsøk på misbruk vil være betydelig. Det gjelder generelt at ordninger som innebærer kontantutbetalinger er særlig utsatt for misbruk.

Departementet legger vekt på at ordningene vil ha flere kontrollpunkter, både når søknadene behandles og i etterkant. Etterlevelse og kontroll er nærmere beskrevet nedenfor i punkt 2.8.1.

Det foreslås derfor en relativt vid forskriftshjemmel, slik at det raskt kan gjennomføres endringer som kan motvirke misbruk."

Mye av denne reguleringen vil ligge i forskriftene, og departementet ber om stor reguleringsadgang.

2.3.5 Tilskuddets størrelse – vurdering:

Det kan synes åpenbart at det skal gjøres forskjell mellom "statlig stengte" og andre bedrifter som er rammet. Men det er vel neppe helt rettfærdig. En hotellkjede er like uforskyldt rammet som en frisørkjede. Hva med kommunale vedtak, eksempelvis alkoholserving i Oslo og ulike kommunale karantenevedtak? Neppe rimelig at staten skal ta kostnadene for slike vedtak, men for den enkelte virksomhet kan dette selvfølgelig virke urimelig.

Som uunngåelige, faste kostnader regnes bl.a leie av lokale, lys og varme, vann og avløp, forsikring, leie av utstyr og transportmidler, samt netto rentekostnader.

Dette er i utgangspunktet kurante poster, men her vil forskriften være avgjørende for en nærmere vurdering. Det vil være viktig at f.eks renteutgifter er knyttet til tredjepart – og ikke nærstående osv.

Departementet vil vurdere en egen justeringsfaktor knyttet til husleie. Husleien til frisøren, butikken og restauranten går til en huseier. Denne huseieren kan være alt fra et pensjonsfond, til nabobutikken eller en stor hotellaktør. Det kan være fornuftig med en særskilt justering på husleiekostnader, men forslaget må vurderes konkret.

Vekst- og attføringsbedrifter må bli omfattet av ordningen

Ordningen med kompensasjon for inntektsbortfall vil ikke omfatte vekst- og attføringsbedrifter, fordi den er avgrenset til å gjelde skattepliktige registrerte foretak. Imidlertid opplever disse bedriftene også inntektsbortfall, uten at kostnader reduseres tilsvarende. At disse bedriftene faller utenfor ordningen kan medføre at bedrifter med tilbud for personer med nedsatt arbeidsevne, kognitive utfordringer og utviklingshemmede blir nedlagt. Dette er særlig sårbare grupper som trenger tilbud når situasjonen etter hvert vil normalisere seg igjen. Bedriftene er en viktig arena for arbeidstrening og arbeidsavklaring.

Arbeidsmarkedsbedrifter har sine inntekter både fra Nav i form av tilskudd som dekker veiledning og oppfølging av den enkelte deltaker i arbeidsmarkedstiltak. Den andre inntekten er salg av varer og tjenester i det ordinære markedet gjennom de arbeidsarenaene som er etablert ute i virksomhetene. Ca. 40% av vekst- og attføringsbedriftenes inntekter kommer fra

produksjon og salg av varer og tjenester, og bedriftene opplever nå en omsetningssvikt som kommer i tillegg til at store deler av arbeidsstokken i praksis har fått arbeidsnekt. Det er ofte denne inntekten man baserer seg på når lønna til de VTA-ansatte blir beregnet.

VTA-ansatte er en særdeles sårbar arbeidstakergruppe som står i fare for å falle mellom flere stoler i kjølvannet av Koronaepidemien. Alle har 100 prosent uføretrygd i bunn som "livsopphold", og det er derfor lett å tro at de økonomisk allerede er ivaretatt. Dette er arbeidstakere med fast inntekt i tillegg til uføretrygden, og som legger opp utgiftsnivået sitt etter inntektene som alle andre, selv om arbeidsinntekten for oss andre kan synes liten.

VTA-ansatte har i snitt ca. 32 kroner timen, noe som i full stilling utgjør ca. 5200 kroner per mnd. Det er lett å forstå at disse pengene er særdeles viktig for de VTA-ansatte, og at mange kan få store økonomiske problemer hvis denne lønna uteblir. VTA-ansatte kan heller ikke få arbeidsledighetstrygd på grunn av kravet om å være reell arbeidssøker.

Vi ber om:

1. At arbeidsmarkedsbedriftene enten omfattes at den foreslåtte kompensasjonsordningen eller av en egen ordning for disse bedriftene.
2. At VTA-ansattes inntekt sikres på lik linje med ordinære arbeidstakere. Vårt forslag er at dette kan gjøres på en ubyråkratisk måte gjennom å heve VTA-satsene tilsvarende gjennomsnittlig lønn, altså 5 200 kroner/mnd per VTA-plass i tiden som kommer, og mens krisen pågår. På denne måten kan vekst- og attføringsbedriftene få større forutsigbarhet for økonomien, og de VTA-ansatte slippe traumene med å bli permittert/oppsagt, og ikke få økonomiske problemer ved å miste lønna.

KAP 3 HÅNDTERING AV PERMITTERTE ANSATTE I PRIVATE TJENESTEORDNINGER KORT OM ORDNINGEN

- Bedrifter som ikke har mulighet til å betale for pensjonsordningene under permittering kan nå kan nå likevel la arbeidstakere stå som medlem av pensjonsordningen under permitteringen.
- De ansatte slipper å få pensjonskapitalbevis og trenger ikke helseattest for å bli med i ordningen igjen etter permittering. Det er bra!
- Pensjonsordningen kan med dette «fryses». Det vil si at foretaket har ikke plikt til å betale innskudd til pensjonssparing, forsikring som gir rett til innskuddsfritak ved uførhet, eller eventuelle uføre- og etterlatteforsikringer for de permitterte arbeidstakerne.
- Adgangen til å beholde medlemskap under permittering gjelder så lenge arbeidstaker er lovlig permittert fra foretaket.
- Arbeidstaker som blir sykemeldt under permittering og fortsatt er sykemeldt når permitteringsperioden avsluttes, skal likevel beholde medlemskapet i pensjonsordningen frem til vedkommende gjeninntre i arbeidsforholdet eller arbeidsforholdet opphører.
- Arbeidstakeren skal beholde medlemskapet i pensjonsordningen under permittering selv om arbeidstakeren meldes inn i ny pensjonsordning hos annen arbeidsgiver.
- Arbeidstaker som er medlem av foretakets pensjonsordning under permittering får nå rett til å fortsette forsikringsforholdet.
- Forsikringsselskapet skal sørge for å informere de permitterte om dette.

- Det skal ikke stilles krav om ny egenerklæring, arbeidsdyktighetserklæring eller karenperiode ved gjeninntreden i arbeidsforholdet.

Kommentarer fra LO:

LO ønsker at flest mulig av de permitterte skal bli stående i sin pensjonsordning. Der det er mulig ønsker vi at pensjonsavtalen og sparingen fortsetter selv om de ansatte blir permittert. Dersom bedriften ikke kan opprettholde sparingen i tjenstepensjonen for permitterte, mener vi at de bør opprettholde betalingen for risikodekningene i permitteringsperioden.

Dersom dette heller ikke er mulig å få til, foreslår regjeringen nå at ansatte skal kunne stå i ordningen ved at den «fryses» uten at ansatte må meldes ut. Da må også den ansatte selv kunne få betale en fortsettelsesforsikring for risikodekningene og/eller sparingen i permitteringsperioden.

Mange bedrifter har pensjonsavtaler som sier at permitterte skal bli stående i pensjonsordningen. Dette vil ikke endres, og de permitterte i disse bedriftene vil få pensjonssparing som om de var i jobb.

LO har også bedt om at 12-månedersregelen blir endret nå. Det er allerede vedtatt at en arbeidstaker ikke lenger må ha vært medlem i pensjonsordningen i minst 12 måneder for å beholde sin rett til opptjent pensjonskapital ved utmelding, men endringen er foreløpig ikke tredd i kraft. I dagens situasjon burde det skje med en gang.

LO ønsket at ansatte skulle få lenger til å bestemme seg for å tegne fortsettelsesforsikring. Det har vi ikke fått gjennomslag for. Det står heller ikke noe om hvilken premie som skal ta for fortsettelsesforsikringene på risiko. Vi mener det brukes de satsene som gjelder i den kollektive ordningen, og ikke individuelle premier.

Fellesforbundet støtter LOs vurdering.

Kap 4 CO2-AVGIFT PÅ NATURGASS OG LPG

Stortingets vedtak 31. mars var i tråd med det vi spilte inn i forrige runde og i forbindelse med statsbudsjettet 2020. Foreslåtte opptrapping gir tid og rom for å fase inn alternativ energikilde i prosessene som per i dag ikke kan erstattes direkte. Regjeringen (da flertallsregjering) innførte full avgift i budsjettet for 2020, som nå blir reversert av Stortinget. Det er bra.

Stortinget vedtok også å lage en miljøavtale for næringen som bruker naturgass og LPG. Det har vi støttet. Regjeringen er uenig i at det skal være en miljøavtale og trapper opp avgiften igjen på få år.

Selv om løsningen er bedret, og noe vi kan leve med, mener vi primært: (dersom vi ikke meiner noe sekundært, bør vi ta bort primært):

- Det må forhandles frem en klimaavtale for kjemisk reduksjon, elektrolyse, metallurgiske - og mineralogiske prosesser i ikke-kvotepiktig sektor.
- En slik avtale kan innebære en trinnvis økning av CO2-avgiften for naturgass/LPG opp til kvoteprisen, i løpet av noen år.
- Vi ser for oss at forhandlingene om en klimaavtale kan starte så snart dagens unntakstilstand er normalisert.

Prop. 73 S (2019-2020)**KUNNSKAPSDEPARTEMENTET****Kompensasjon for studenter**

- Mange studenter har mistet inntekter fra deltidsarbeid. De har ikke rett til dagpenger. Regjeringen har prioritert å sikre studentenes umiddelbare likviditet gjennom å utvide fristen for å søke om lån/stipend i Lånekassen denne våren, og forskuttere utbetaling av støtte for resten av semesteret.
- Regjeringen foreslår også et ekstralån på 26 000 kroner. Deler av dette lånet kan omgjøres til stipend senere (ca. 8000 kroner).

Dette er i tråd med Fellesforbundets forslag om at deler av ekstralånet skulle gjøres om til stipend. En stipendandel på nærmere en tredjedel av beløpet synes rimelig. Det settes av 1 milliard kroner til inndekning av dette.

Kompetansetiltak

- I henhold til anmodningsvedtak av 31. mars 2020 ba Stortinget regjeringen i samarbeid med arbeidslivets parter komme raskt tilbake med et konkret forslag til kompetansehevingstiltak med en ramme på 150 mill. kroner. Bakgrunnen er blant annet et ønske om å gi de mange permitterte ansatte tilbud om etterutdanning på kort sikt. Regjeringen foreslår å følge opp denne anmodning gjennom følgende tiltak:
 - 100 mill. kroner til bransjeprogram forvaltet gjennom trepartssamarbeid
 - 50 mill. kroner til en fellesutlysning gjennom Diku og Kompetanse Norge til utvikling av nettbasert undervisning på alle nivåer
 - 20 mill. kroner til eksisterende tilbud ved universiteter og høyskoler for å øke kapasiteten
- Regjeringen foreslår i tillegg 20 mill. kroner til heving av basiskompetanse for personer som mangler grunnleggende ferdigheter gjennom programmet *Kompetansepluss*.
- Regjeringen viser for øvrig til at Stortinget har økt bevilgningen til rammetilskuddet til fylkeskommunene med 250 mill. kroner knyttet til tiltak for økt kompetanse.

Samlet sett vurderes denne tiltakspakken som svært omfangsrik og gunstig utfra Fellesforbundets ønske om å kunne tilby relevante etterutdanningstilbud til mange av våre medlemmer på kort og lang sikt. Det er positivt at så store deler av pakken er øremerket til bransjeprogrammet som styres nasjonalt.

Bransjeprogram

- Regjeringen ønsker å styrke og utvide tilbudet av treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling. Sammen med partene tas det derfor sikte på så raskt som mulig å få på plass relevante bransjeprogrammer i følgende bransjer:
 - Elektro-, automasjon-, fornybar- og kraftindustrien
 - Reiselivsnæringen
 - Detaljhandelen/faghandelen

- Mat- og drikkevareindustrien
- Anleggsbransjen
- Frisørnæringen
- Bygg og industri (oppskalering)

Forslaget støtter godt oppom Fellesforbundets ambisjon for bransjeprogrammet på kort og lang sikt. Bransjeprogrammet omhandler korte utdanningstilbud som tilbys av fagskoler i samarbeid med partene og lokalt næringsliv. Vi har gode erfaringer fra det etablerte programmet for byggenæringen og industrien som nå vil oppskaleres. I tillegg vil vi involveres i det nye bransjeprogrammet for reiselivsnæringen.

ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET

Kompensasjon for lærlinger

- I henhold til anmodningsvedtak av 16. mars 2020 har Stortinget bedt regjeringen innføre en midlertidig ordning som skal sikre lærlinger en kompensasjon ved arbeidsledighet eller permittering på nivå med lærlingelønnen. Regjeringen foreslår å etablere en midlertidig ordning som gir en kompensasjon til lærlinger på 100 pst. av lønn opp til 1,5 G, og 62,4 pst. av lønn mellom 1,5 og 6 G, der lønnen er lærlingelønnen ved permittering eller opphør av læreplassen. Dette vil gi en kompensasjonsgrad ved inntekt på 3 G på drøyt 80 pst.

Fellesforbundet mener at alle lærlinger som er rammet av krisen, og som er berettiget til kompensasjon etter ordningen, må sikres full lønn. Det følger av tidligere vedtak at lønnen uten forbehold eller unntak skal være «på nivå med lærlingelønnen». Per 4. april d.å. er det 3219 permitterte lærlinger i Norge. De fleste har sitt lønnsgrunnlag regulert i tariffavtale for lærefaget. Lærlingene rammes særlig hardt av krisen fordi de både er i en arbeidssituasjon og en opplæringssituasjon. Mange er i etableringsfasen. I en situasjon hvor Norge på kort sikt vil få akutt mangel på fagarbeidere, mener vi det er svært viktig at vi støtter oppom permitterte og oppsagte lærlinger slik at de raskt sikres muligheten til å gjennomføre sin opplæring til fag-/svenneprøve. Da er trygge økonomiske rammer helt vesentlig.

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

- Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen på kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 70 Kjøp av persontransport med tog med 550 mill. kroner for å ta høyde for midlertidig økt kjøp av persontransport med tog for å opprettholde et grunnleggende togtilbud for arbeidsreiser.
 - Vurdering: Det er viktig for samfunnet å opprettholde et grunnleggende tilbud av kollektivreiser med tog gjennom en periode med redusert reiseaktivitet som følge av virusutbruddet.
- For å redusere byrden for næringslivet som er avhengig av ferje for å utføre sine tjenester, reduseres kravet til forhåndsinnbetaling for å få rabatt i AutoPASS for ferje til en tredjedel av gjeldende krav til forskudd for bedriftskunder. Det reduserte kravet innføres så snart som mulig og varer til 30. juni 2020. Regjeringen anser med dette anmodningsvedtaket som oppfulgt.
 - Vurdering: Positivt for de som må bruke riksveiferjene.

FINANSDEPARTEMENTET

- Utsette innbetaling av særavgifter for bryggerinæringen til juni 2020.
- Utsette innbetalingen av veibruksavgiften på drivstoff fra henholdsvis 18. april og 18. mai 2020 til 18. juni 2020.
- Utsette innbetalingen av grunnavgiften på mineralolje mv. fra henholdsvis 18. april og 18. mai 2020 til 18. juni 2020.
- CO₂-avgiften på naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser, fra 1. april 2020 settes til henholdsvis 0,00 kroner per Sm³ naturgass og 0,00 kroner per kg LPG. Det anslås et påløpt provenytnap på 45 mill. kroner i 2020, hvorav 40 mill. kroner bokføres på kap. 5543, post. 70 i 2020. Det vises til nærmere omtale i Prop. 70 LS (2019–2020). Helårsvirkningen av forslaget er et provenytnap på 60 mill. kroner.
- Avvikle totalisatoravgiften for 2020, med virkning fra 1. januar 2020. Det anslås et samlet påløpt provenytnap på 120 mill. kroner i 2020
- Tiltak for luftfarten, private flyplasser og statlige lånegarantier
«Stortinget vil utover dette be regjeringen: - Ta nødvendige initiativ for å sikre kritisk infrastruktur som luftfart. - Kompensere private flyplasser for bortfall av lufthavnsavgifter. Dette er en midlertidig ordning inntil videre. - Etablere statlige lånegarantier for alle berørte bransjer.» Regjeringen viser til de generelle ordningene som er innført og mener dette er tilstrekkelig.

Forskrift om endring i forskrift 27. mars 2020 nr. 490 til lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter.

Fellesforbundet støtter forslagene.